

Η έπιστολες που δη μοσειουμε παρα κάτω τις μετα φράζουμε από ένα βιβλίο με τον τίτλο «Άλληλο γραφία των σκοτωμένων Γερμανών φοιτητών», που εξέδωθη τελευταία στο Μόναχο με τη φροντίδα του καθηγητή κ. Φίλιπ που Βίτκοτ.

Η έπιστολες αυτές, η όποιες έχειλίζουν από μια άγνη παιδιάτικη ειλκρινεία, αποτελούν α σφαλώς ένα από τα πιο πολύτιμα και συγκινητικά ντοκουμέντα της εγκληματικής άλληλοσφαγής των ανθρώπων κατά τα έτη 1914-1918, γιατί γραφτηκαν από τα ίδια τα θύματά της

ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΗΣ

ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣΦΑΓΗΣ

Τρεις έπιστολες του φοιτητού της μεταλλουργίας και της χημείας Έρμπερτ Ζάν Γεννήθηκε στις 3 Φεβρουαρίου 1895 και σκοτώθηκε στις 8 Ιουλίου 1915.

Μπρός απ' το Βερντέν, 1 Μαΐου 1915. Χτές το βράδυ, είχα καθίσει κάτω απ' τον κισσό που έχει φρυώσει πάνω από το χαράκωμα μας και το Ισκιώνει και, καθώς το φεγγαρόφωτο καθρεφτιζόταν στο νερό που λιμνάζει κάτω στο διάδρομο, για πρώτη φορά πρόσεξα ότι ο πόλεμος μπορεί να έχει κάποια όμορφιά και ποίηση. Ως τώρα νόμιζα πως αυτό μονάχα στα βιβλία ύπάρχει. Και, μολονότι άκουζα μακριά ο βαρύς ήχος των κανονιών κι ή σφαίρες σφαιρίζουν αδιάστατα μέσ' απ' τα δέντρα του κάμπου, είμαι ενθουσιασμένος. Βλέπω ότι ο κόσμος είναι ωραίος όσο και πριν κι' ότι ούτε αυτός ο πόλεμος δεν μπορεί να μας στέρηση από τις όμορφιες της φύσεως. Όσο τις έχω αυτές, δεν θά είμαι έντελώς δυστυχισμένος...

4 Μαΐου 1915. — Έξανα σήμερα έναν περίπατο ως το βουνό, μέσα στο δάσος που φροντίζονται από άνοιξιάντη βλάστηση. Το τοπίο ήταν τόσο ειρηνικό, ώστε αν δεν άνηχούσε το ύπώκωφο μούγκρισμα των κανονιών και το διαπεραστικό σφύριγμα των σφαιρών, θα μπορούσε κανείς να ξεχάσει τον πόλεμο. Βυθιστήκα μέσα σε μια θάλασσα χόρτων, Γέρμενες δένρες κι' ύπεροχες βελανιδιές, σύδεντρα αδιατέραστα, αιώκλιήματα, δεντρούλια με περιστοιχίζαν απ' όλες τις μεριές. Η γη ήταν σκεπασμένη από ένα τάπητα με πολύχρωμα λουλούδια. Δεν μπορούσε κανείς να προχωρήσει παρά μόνο μέσ' από στενά και γλυστερά μονοπάτια. Πού και πού ξεπροβάλλε κανένας άγριόγατος ή

Ίδου τί έγραφε ο Νικ. Σαρίτολος: Έχεις σύ, παρά την λύρα του Πιν (δάσου, και τα βέλη του σατυρικού της Ρώμης, του πικρού Ίουθενάλη. Δύο έχεις πύθους πλήρεις τον μιν (όδους) ο δέ μέλι γλυκερόν των Ύμνητων μελισσών (άγνόν ενβάλλει.

Και βοτανικός σοφός εις την επιστήμην διδεις το αρχαϊκόν (μόν της φώς, σν Διοσκουριδης νέος. Άλλ' ως άλλος) Ανακρέων, το γλυκν της Κύπρου νεκταρ άγα (πώς, καθώς εκείνος...

Και προχωρεί έτσι ο Σαρίτολος, λέγοντας ότι από τον Κυπριώτικον αυτόν άνθοσμίαν τον στέλνει εδού φιάλας μαζί μ' ένα φίλο!

Το πνεύμα του ποιητού σπινθηροβολούσε και στους περιφημους κανυάδες του με άλλους ποιητές της εποχής, όπως με τον αντίπαλό του στους διαγωνισμούς Ζαλοκώστα, τον Άχ. Παράσχο κλπ. Έν τούτοις, όταν — τον Αύγουστο του 1886 — ο Θεόδωρος Όρφανίδης πέθανε, ο Άχιλλεύς Παράσχος, με συγκινημένη καρδιά άποχωρήτησε το λειψάνο του:

Ο Όρφανίδης σήμερα μ' έσταυρωμένος χείρας, Τοξότης άνευ των βελών, μοιπή θρασυθείσης λύρας. Άσμα βοώντων άλλων καιρών και ημερών ώριμων... Φέρετε άνθη! φέρετε να στέψωμεν μνημεία άθάνατα, των Βάθρων μας το πικραμένο χάμα. Μας άφησεν ή διδυμος των Σούτων άρμονία. Έφυγε με το πρώτον του ο Βαλαβάνης άσμα, Και ο Παπαρηγόπουλος ρεμβάζει εις τάφου χάσμου! Τον Ψάλλην των Κυμάτων (τον Βασλειωίδην) Τα κνήματα των έσθρων εις πέλαγος μνημάτων. Ο Καρασούτσας, ο καλός Τεργεστής έκοιμήθη. Ο Ζαλοκώστας καθηγής εις φέρετρον κοιμάται. Του Σολωμού ο άετός εις σύννεφα πλανάται. Της λύρας ο άρματωλός εκεί, εις την Δευκάδα, βλέπει νεκρός εις όνειρον το Σούλι, την Έλλάδα... Και ο Άχιλλεύς Παράσχος έσκυψε και με θαρρανεμένα μάτια έείλησε το μύταπο του Θεοδώρου Όρφανίδη.

5 Ιουλίου 1915. — Είπε περιεργό, μά, από καιρό τώρα, αν και δεν πιστεύω καθόλου στα προαισθήματα, μ' έχει κινήσει η ιδέα πως θά σκοτωθώ... Τόσο επίμονα μ' ένοχλεί ή ήλιθία αυτή ιδέα, ώστε αναγκάστηκα να γράψω κι' άποχωρητισήμου έπιστολή στην οικογένειά μου, στην όποία διατυπώνω τις τελευταίες μου θέλησεις. Έν τούτοις, ως τώρα, είχα στη ζωή μου τόση άπίστευτη. Μά ή πιο μεγάλη τύχη θά ήταν, νομίζω, να μπορέσω να έπιζήσω απ' αυτόν τον πόλεμο, στον όποιο όφειλω πολλά. Δέξα μήνες τώρα που βρίσκομαι στα χαρακώματα, έμαθα όσα δεν θά μάθαινα ποτέ... Και διαρκώς μαθαίνω περισσότερα...

(Έπειτ' από τρεις μέρες, ο φοιτητής Έρμπερτ Ζάν σκοτώθηκε).

Μια έπιστολή του φοιτητού της Θεολογίας Κάρλ Ζόττεγγανς Γεννήθηκε στις 4 Οκτωβρίου 1892 και σκοτώθηκε στις 29 Ιανουαρίου 1915, στην Άργκόν).

Πύργος Χίντεμπεργκ, 9 Νοεμβρίου 1914. — Κυριεύοντας χτές μερικές έθνοτικές θέσεις, βρήκαμε άρκετούς σκοτωμένους μεροστού και πίσω απ' το χαράκωμα. Έθαψα δυο Γάλλους και δυο Γερμανούς και τους πήρα τα χαρτιά τους. Υπήρχαν σ' αυτά πολλές οικογενειακές έπιστολές. Μια ητέρα έγραφε στο παιδί της πως είχε τη βεβαιότητα ότι πολύ γρήγορα θά το ξαναείδη. Δύο-τρεις έπιστολές συζύγων που βόηκα επίσης τελειώναν στερεότυπα με τη φράσι: «Ο μικρούλης μας είναι πάντοτε φρόνιμος».

Μια άδελφή που γράφει στον άδελφό της ότι του στέλνει δυο πακέτα σοκολάτα. Του ύπόσχεται άκόμη να του στείλη γάντια αδιατέραστα απ' την ύγρασία και μια κουκούλια για τη βροχή... Διαβάζοντας τα γράμματα αυτά, έννοιωθα να οβήνη μέσα μου κι' ή τελευταία απίθα του μύσους έναντίον των Γάλλων και νόμιζα πως οι Γάλλοι κι' έμεις είμαστε ένα...

Υλικές στερήσεις δεν ύποφέρω... Έχω πάντοτε άρκετά σκεπάσματα για τη νύχτα και τρέφομαι καλά. Μά ή εθώνη μου ως άξιωματικός είναι ένκνευριστική. Μ' έμποδίζει να κοιμηθώ κι' όταν άκόμη όνειρεύομαι, νομίζω πως έπιθεωρώ τους σκοπούς αν βρίσκονται στις θέσεις τους...

Μια φράσι, την όποία έγραφε κάποιος ιερώνς σ' ένα σύντροφό μου, μου έκανε πολύ πικρή έντύπωση: «Δεν πρέπει να έπαυθώμους σύντομο τέλος του πολέμου, γιατί αυτό δεν είναι δυνατόν...». Θα ήθελα να μπορούσε αυτός να ριζή ένα βλέμμα ως έμάς, που δεν κάνουμε τίποτε άλλο παρά να προσεχνόμαστε πότε να τελείωση ο άπαισιος αυτός πόλεμος...

Μια έπιστολή του Κάρλ Άλνταγκ, φοιτητού της Φιλολογίας. Γεννήθηκε το 1889 και σκοτώθηκε στη Φρομέλ στις 15 Ιανουαρίου 1915.

Δά Μπασσέ, 10 Ιανουαρίου. — Τα χαρακώματα είναι γεμάτα λάσπη και νερό... Πατάμε διαρκώς μέσα στο νερό, ενώ ή βροχή μάς λούζει αδιάκοπα από πάνω μας... Δεν κάνουμε τίποτε άλλο παρά να βγάδουμε το νερό με τις άντλίες... Μά του κάκου... Το νερό πάντα μας πλημμυρίζει... Και πάντα ή βροχή πέφτει κατακλυσιμακά και χειμαρρώδης... Η νύχτες με το θεοσκόταδό τους μάς πέζουν σαν έφιάλης το στήθος. Κανένας δεν ξέρει πού θά τελείωση αυτό...

... Ένα τραγικό δάσος από σταυρούς!